

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “กระบวนการสื่อสารเพื่อการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองของสมาชิกวุฒิสภา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการวางแผน การดำเนินการ การประเมินผลเพื่อการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองของสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งประกอบไปด้วยสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยเรื่อง “กระบวนการสื่อสารเพื่อการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองของสมาชิกวุฒิสภา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการวางแผนการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมือง การดำเนินการการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมือง และการประเมินผลการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองของสมาชิกวุฒิสภา

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากสมาชิกวุฒิสภาจำนวน 8 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เจาะลึก

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และแสดงข้อมูลในรูปของการบรรยายพรรณนาวิเคราะห์

1.3 ผลการวิจัย

สามารถสรุปผลการวิจัยได้ 4 ประเด็นหลักดังนี้

1.3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1.3.2 การวางแผนการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองของสมาชิกวุฒิสภา

1.3.3 การดำเนินการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองของสมาชิกวุฒิสภา

1.3.4 การประเมินผลการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองของสมาชิกวุฒิสภา

1.3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 75) มีอายุระหว่าง 40 – 50 ปี (ร้อยละ 62.50) จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 62.50) และมีประสบการณ์ทางการเมือง (ร้อยละ 62.50) ในขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด มีอาชีพเป็นนักสังคมสงเคราะห์ (ร้อยละ 37.50)

1.3.2 การวางแผนการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองของสมาชิกวุฒิสภา

การวางแผนการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองของสมาชิกวุฒิสภา ได้แก่ การประเมินสถานการณ์ของบุคคลและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง การกำหนดวัตถุประสงค์ การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย การกำหนดสาร การกำหนดสื่อและกิจกรรม การกำหนดงบประมาณ และการกำหนดวิธีการติดตามประเมินผล

1) การประเมินสถานการณ์ของบุคคลและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

(1) การวิเคราะห์จุดแข็งของ ส.ว. จากการศึกษาพบว่า ส.ว. จะมีความเป็นอิสระในตัวเอง มีการทำงานเพื่อประชาชนมาตลอดจึงทำให้มีคุณงามความดีที่สะสมมานานจนเป็นต้นทุนที่ดีทางสังคม

(2) การวิเคราะห์จุดอ่อนของ ส.ว. จากการศึกษาพบว่า การทำงานด้านการเมืองของ ส.ว. ที่เป็นผู้หญิงจะยากมาก ส.ว. เองจะไม่มีพื้นฐานทางการเมืองและไม่ได้มีสไต์การทำงานแบบนักการเมือง อีกทั้งยังขาดผู้สนับสนุนในการเลือกตั้ง

(3) การวิเคราะห์อุปสรรคของ ส.ว. จากการศึกษา พบว่า ไม่มีผู้สนับสนุนในสภา สื่อมวลชนไม่ให้ความสนใจต่อ ส.ว. ที่ไม่ใช่ นักกฎหมาย ส.ว. ไม่ใช่ นักการเมืองที่แท้จริงจึงทำให้ชาวบ้านไม่สนใจและถูกแปลเจตนาให้ผิดไปจากเดิม นอกจากนี้ ยังมีข้อจำกัดทางกฎหมายอีกด้วยเช่นกัน

(4) การวิเคราะห์โอกาสของ ส.ว. จากการศึกษาพบว่า การเป็น ส.ว. สามารถทำงานได้กว้างขวางมากขึ้น การได้รู้แนวคิดของ ส.ว. ที่มีชื่อเสียงมาก่อนพร้อมทั้งเคยผ่านการเป็น ส.ว. แด่ดังมาก่อนจะช่วยให้ทำงานได้ง่ายขึ้น

(5) วิธีการดำเนินการ จากการศึกษาพบว่า ส.ว. มีการตระเวนหาข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการทำงาน

(6) ผู้ดำเนินการ จากการศึกษาพบว่า สมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้ดำเนินการวิเคราะห์เอง รองลงมาคือ มีเพื่อนและผู้ใหญ่ ครอบครัว เป็นผู้วิเคราะห์สถานการณ์ของบุคคลและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง โดยดำเนินการวิเคราะห์ทั้งในช่วงก่อนการสื่อสารและหลังการสื่อสารในสัดส่วนที่เท่ากัน

(7) ปัจจัยความสำเร็จ จากการศึกษาพบว่า การมีเครือข่ายที่ดีจะช่วยให้การทำงานด้านการเมืองนั้นง่ายขึ้น

2) การกำหนดวัตถุประสงค์

(1) วัตถุประสงค์ที่เน้นถึงผลกระทบ แบ่งออกเป็นวัตถุประสงค์เชิงข่าวสาร วัตถุประสงค์เชิงทัศนคติ และวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม จากการศึกษาพบว่า มีการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงข่าวสารเรื่องการให้ความรู้เกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภา การให้ความรู้เรื่องกฎหมาย และการให้ความรู้ตามที่สมาชิกวุฒิสภานั้น มีการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงทัศนคติในเรื่องของคุณธรรม มีการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในเรื่องของการต้องการผลการตอบรับจากกลุ่มเป้าหมาย

(2) การดำเนินการ จากการศึกษาพบว่า มีการประชุมชาวบ้าน และการจัดอบรม

(3) ผู้ดำเนินการ จากการศึกษาพบว่า สว. เป็นผู้กำหนดวัตถุประสงค์เองโดยจัดทำในช่วงก่อนการสื่อสาร

(4) ปัจจัยความสำเร็จ จากการศึกษาพบว่า คือการได้รับการตอบรับกลับมาจากกลุ่มเป้าหมาย

3) การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย

(1) กลุ่มเป้าหมายภายในองค์กร จากการศึกษาพบว่า กลุ่มเป้าหมายภายในองค์กร ได้แก่ กลุ่มเพื่อนสมาชิกวุฒิสภา

(2) กลุ่มเป้าหมายภายนอกองค์กร จากการศึกษาพบว่า กลุ่มเป้าหมายภายนอกองค์กร ได้แก่ ประชาชน นักการเมืองท้องถิ่น กลุ่มนักวิชาการ กลุ่มสื่อมวลชน กลุ่มเด็กและเยาวชน กลุ่มชาวไร่ชาวนา กลุ่มกรรมกร และกลุ่มองค์กรอื่นๆ

(3) ผู้ดำเนินการ จากการศึกษาพบว่า สมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้กำหนดกลุ่มเป้าหมายเอง โดยกำหนดในช่วงก่อนการสื่อสาร

(4) ปัญหาและอุปสรรค จากการศึกษาพบว่า นักการเมืองท้องถิ่นไม่ให้ความร่วมมือ และจำแนกผู้รับสารยาก

(5) ปัจจัยความสำเร็จ จากการศึกษาพบว่า สามารถทำให้ประชาชนได้รู้จักตัวคนที่แท้จริงของสมาชิกวุฒิสภา

4) การกำหนดสาร

(1) การกำหนดประเด็นและรายละเอียดของสาร จากการศึกษาพบว่า มีการถ่ายทอดความคิดจากองค์ความรู้จากเอกสาร องค์ความรู้จากเรื่องธรรมะ มีกำหนดสารเพื่อ

ถ่ายทอดข่าวสารตามสถานการณ์ของสังคมในขณะนั้น กำหนดสารเพื่อถ่ายทอดความต้องการที่จะสื่อสารในเรื่องๆ หนึ่งในขณะนั้น การกำหนดสารเพื่อถ่ายทอดวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้รับสารมีความรู้เกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภา มีการเลือกกลุ่มผู้รับสาร พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้ฟังเป็นพิเศษ

(2) ผู้ดำเนินการ จากการศึกษาพบว่า สว. เป็นผู้กำหนดสารเองมากที่สุด รองลงมาคือ สว. เป็นผู้จัดเตรียมเองพร้อมทั้งให้ทีมงานและเครือข่ายช่วยจัดหาเพิ่มเติม โดยจัดทำในช่วงก่อนการสื่อสาร

(3) ปัจจัยความสำเร็จ จากการศึกษาพบว่า ต้องมีความจริงใจในการสื่อสาร มีการเตรียมประเด็นตามความสนใจในขณะนั้น และผู้เข้าร่วมประชุมสนใจฟังทุกครั้ง

5) การกำหนดสื่อและกิจกรรม

(1) สื่อที่ควบคุมได้ จากการศึกษาพบว่า สื่อที่ควบคุมได้ ได้แก่ สื่อบุคคล จดหมายข่าว สื่อการสอน และเว็บไซต์

(2) สื่อที่ควบคุมไม่ได้ จากการศึกษาพบว่า สื่อที่ควบคุมไม่ได้ ได้แก่ สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น หนังสือพิมพ์ส่วนกลาง และนิตยสาร

(3) กิจกรรมที่ใช้ จากการศึกษาพบว่า กิจกรรมที่ สว. ได้ใช้มากที่สุดคือการนัดหมายประชาชนและนักการเมืองท้องถิ่น การเข้าร่วมประชุมกับผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และนักการเมืองท้องถิ่น การได้เข้าร่วมกิจกรรมในท้องถิ่น การทำโครงการจัดอบรม จัดรายการวิทยุ สอนกฎหมาย สอนหนังสือ กิจกรรมมูลนิธิฯ และกิจกรรมสมาคม

(4) วิธีดำเนินการ จากการศึกษาพบว่า มีการดำเนินการในลักษณะนัดหมายประชาชนและนักการเมืองท้องถิ่น เข้าร่วมประชุมในวันประชุมผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ร่วมงานกิจกรรมของชาวบ้าน จัดการอบรม จัดรายการวิทยุ ทำในลักษณะมูลนิธิฯ และทำในลักษณะสมาคม

(5) ผู้ดำเนินการ จากการศึกษาพบว่า ผู้ดำเนินการคือ สมาชิกวุฒิสภา ทีมงานและเครือข่ายโดยจัดทำในช่วงเวลาก่อนมาดำรงตำแหน่ง และในขณะดำรงตำแหน่ง

(6) ปัญหาและอุปสรรค จากการศึกษาพบว่า การเผยแพร่ผ่านสื่อที่มีอิทธิพลต่อผู้รับสารเป็นไปด้วยความยากลำบาก

(7) ปัจจัยความสำเร็จ จากการศึกษาพบว่า สามารถก่อให้เกิดความรู้กับประชาชน และก่อให้เกิดการตอบรับจากการสื่อสาร

6) การกำหนดงบประมาณ

(1) การกำหนดงบประมาณ จากการศึกษาพบว่า ไม่มีการกำหนดงบประมาณ แต่มีการกำหนดค่าใช้จ่ายอย่างคร่าวๆ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วมกิจกรรมท้องถิ่น ค่าใช้จ่ายในการทำบุญ ค่ารถโดยสาร และค่าน้ำมันรถ

(2) ผู้ดำเนินการ จากการศึกษาพบว่า สมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้ดำเนินการเอง โดยจัดทำในช่วงของการดำเนินกิจกรรม

(3) ปัญหาและอุปสรรค จากการศึกษาพบว่า ไม่มีผู้สนับสนุนด้านเงินทุน และมีรายการค่าใช้จ่ายที่ไม่สามารถเบิกได้

(4) ปัจจัยความสำเร็จ จากการศึกษาพบว่า พอมีคนเห็นสมาชิกวุฒิสภา ดำเนินกิจกรรมเหล่านี้ ก็จะเข้าร่วมสนับสนุนค่าใช้จ่ายเอง

(5) แนวทางปรับปรุง จากการศึกษาพบว่า ควรให้มีการเบิกค่าน้ำมันในการเดินทางระยะไม่เกิน 300 กิโลเมตร

7) การกำหนดวิธีการติดตามประเมินผล

(1) วิธีการติดตามประเมินผล จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ ส่วนใหญ่ไม่มีการกำหนดวิธีติดตามประเมินผล แต่ถ้ามีการกำหนดประเด็นรายละเอียดของการติดตามประเมินผลจะเป็นการดูจากกระแสความนิยมของผู้ฟัง ดูจากความสนใจขอสัมภาษณ์ของสื่อ และจากการประเมินตามผลงาน

(2) วิธีในการติดตามประเมินผล จากการศึกษาพบว่า มีการสังเกตเวลาไปเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินตามผลงานของ สว.

(3) ผู้ดำเนินการ จากการศึกษาพบว่า สมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้ดำเนินการเอง โดยจัดทำในช่วงขณะดำเนินกิจกรรม

(4) ปัญหาและอุปสรรค จากการศึกษาพบว่า มีการประเมินผลงานที่ไม่เป็นระบบ

(5) ปัจจัยความสำเร็จ จากการศึกษาพบว่า คือการที่สื่อเอาผลงานไปเผยแพร่

1.3.3 การดำเนินการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองของสมาชิกวุฒิสภา

การดำเนินการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองของสมาชิกวุฒิสภา ได้แก่ การจัดโครงสร้างองค์กร การจัดการบุคลากรด้านการสื่อสาร การจัดการงบประมาณด้านการสื่อสาร การจัดการวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ และเทคโนโลยีด้านการสื่อสาร การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การกำกับและควบคุม ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินการและปัจจัยความล้มเหลวในการดำเนินการ

1) การจัดโครงสร้างองค์กร

(1) การจัดโครงสร้างองค์กร จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ ไม่มีการจัดโครงสร้างองค์กร แต่ถ้ามีการจัดโครงสร้างจะเป็นการจัดแบ่งหน้าที่ตามลักษณะงานเดิมและมีการหมุนเวียนกันเป็นทีมงาน โดยดำเนินการตามความเชี่ยวชาญของบุคคล หรือ หมุนเวียนตามความสะดวกของทีมงานแต่ละคน

(2) ผู้ดำเนินการ จากการศึกษาพบว่า สมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้ดำเนินการเอง โดยจัดทำในช่วงหลังเข้ารับตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา

(4) ปัญหาและอุปสรรค จากการศึกษาพบว่า สว. ไม่ได้เล่นการเมืองอย่างต่อเนื่องเลย ไม่มีการจัดการองค์กร

(5) ปัจจัยความสำเร็จ จากการศึกษาพบว่า การได้มีทีมงานเดิมที่รู้จักและเข้าใจวิธีการทำงานร่วมกัน ส่วนกรณีที่มีการหมุนเวียนกันเป็นทีมงานจะทำให้มีทีมงานเพิ่มขึ้นอีกเป็นจำนวนมาก

2) การจัดการบุคลากรด้านการสื่อสาร

(1) การจัดการบุคลากรด้านการสื่อสาร จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ ไม่มีการจัดการบุคลากรด้านการสื่อสาร แต่ถ้ามีการจัดการบุคลากรด้านการสื่อสาร จะเป็นในด้านการเขียนบทความแทนสมาชิกวุฒิสภาบ้างในบางครั้งคราว มีการเตรียมข้อมูลที่ต้องมวลชนต้องการ โดยมีการจัดวางหน้าที่ให้อย่างชัดเจน

(2) ผู้ดำเนินการ จากการศึกษาพบว่า สมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้กำหนดหน้าที่ให้เอง โดยจัดทำในช่วงก่อนการดำเนินการ

(3) ปัญหาและอุปสรรค จากการศึกษาพบว่า บุคลากรด้านการสื่อสารคือสมาชิกวุฒิสภา รู้สึกเหน็ดเหนื่อย

(4) ปัจจัยความสำเร็จ จากการศึกษาพบว่า สามารถแบ่งเบาภาระหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา และสามารถจัดการเรื่องข้อมูลข่าวสารที่สื่อมวลชนต้องการได้อย่างถูกต้อง

3) การจัดการงบประมาณด้านการสื่อสาร

(1) การจัดการงบประมาณด้านการสื่อสาร จากการศึกษาพบว่า มีการจัดการงบประมาณด้านการสื่อสารและไม่มีการจัดการงบประมาณด้านการสื่อสารในจำนวนที่เท่ากัน

(2) งบประมาณที่ใช้ จากการศึกษาพบว่า มีการใช้งบประมาณด้านค่าน้ำมัน ค่าที่พัก และค่าใช้จ่ายตามความเหมาะสม

(3) ผู้ดำเนินการ จากการศึกษาพบว่า สมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้ดำเนินการเอง หรือหัวหน้าทีมงานเป็นผู้ดำเนินการให้ โดยจัดทำในช่วงกำลังดำเนินการ

4) การจัดการวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ และเทคโนโลยีด้านการสื่อสาร

(1) การจัดการวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือและเทคโนโลยีด้านการสื่อสาร จากการศึกษาพบว่า ส.ว.ส่วนใหญ่มีการจัดให้มีอุปกรณ์สำนักงานที่ครบถ้วนได้แก่ คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต แฟกซ์ ฯลฯ ส.ว. มีการดำเนินการโดยเปิดเป็นสำนักงานขึ้นมาหรือใช้สำนักงานเดิมที่มีอยู่แล้วเพื่อการดำเนินการ

(2) ผู้ดำเนินการ จากการศึกษาพบว่า สมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้ดำเนินการเอง โดยจัดทำในช่วงก่อนการดำเนินการ

(3) ปัญหาและอุปสรรค จากการศึกษาพบว่า ประชาชนไม่ค่อยชอบใช้ สำนักงาน

(4) ปัจจัยความสำเร็จ จากการศึกษาพบว่า ได้รับข้อมูลเพื่อใช้ในการ ทำงาน

(5) แนวทางปรับปรุง จากการศึกษาพบว่า ให้ประชาชนเข้าพบที่บ้านพัก

5) การอำนวยความสะดวก

(1) การจัดการด้านอำนวยความสะดวก จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์มีการอำนวยความสะดวกและไม่มีการอำนวยความสะดวกในจำนวนที่เท่ากัน แต่ถ้ามีการอำนวยความสะดวกจะอำนวยความสะดวกทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ สว. โดยใช้หลักการของมนุษยสัมพันธ์และการจงใจทีมงาน

(2) การดำเนินการ จากการศึกษาพบว่า มีการดำเนินการโดยเจอกับ สมาชิกวุฒิสภาโดยตรงพร้อมทั้งทีมงาน มีการอำนวยความสะดวกผ่านโทรศัพท์ และการอำนวยความสะดวกผ่าน หัวหน้าทีมงาน

(3) ผู้ดำเนินการ สมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้ดำเนินการเองและดำเนินการผ่านหัวหน้าทีมงาน โดยจัดทำในช่วงก่อนการดำเนินการ

(4) ปัจจัยความสำเร็จ จากการศึกษาพบว่า เมื่อ ส.ว.อำนวยความสะดวกทำให้สามารถดำเนินงานได้ด้วยดี

6) การประสานงาน

(1) การประสานงาน จากการศึกษาพบว่า ส.ว. ส่วนใหญ่มีการประสานงาน โดยมีการประสานงานในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกวุฒิสภา

(2) ผู้ดำเนินการ จากการศึกษาพบว่า ดำเนินการโดยสมาชิกวุฒิสภาเอง รองลงมาคือ ญาติและทีมงานทั้งในส่วนที่อยู่ต่างจังหวัดและในส่วนที่อยู่กรุงเทพฯเป็นผู้ช่วยดำเนินการ โดยจัดทำในช่วงก่อนการดำเนินการ

(3) ปัจจัยความสำเร็จ จากการศึกษา พบว่า การมีเครือข่ายจะทำให้ได้ ข้อมูลที่ต้องการสะดวกมากยิ่งขึ้น

7) การกำกับและควบคุม

(1) จากการศึกษาพบว่า มีการกำกับและควบคุม และไม่มีการกำกับและควบคุมในจำนวนที่เท่ากัน จะมีการกำกับและควบคุมในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ สว. โดยดำเนินการกำกับและควบคุมตลอดเวลา

(2) ผู้ดำเนินการกำกับและควบคุม จากการศึกษาพบว่า สมาชิกวุฒิสภา ดำเนินการเองมากที่สุด รองลงมาคือให้ทีมงานกำกับและควบคุมกันเอง โดยจัดทำในช่วงเวลา ขณะดำเนินการ

8) ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินการ จากการศึกษาพบว่า ส.ว.ส่วนใหญ่ พบปัจจัยความสำเร็จ โดยแยกรายละเอียดออกเป็นปัจจัยด้านสื่อ ปัจจัยด้านการจัดการ

(1) ปัจจัยด้านสื่อ ได้แก่ สื่อบุคคลและสื่อมวลชน จากการศึกษาพบว่า สื่อบุคคลนั้นต้องเป็นคนในพื้นที่ มีความจริงใจกับชาวบ้าน เป็นตัวของตัวเอง ในส่วนของสื่อมวลชนคือ การที่สื่อมวลชนนำผลงานของ สว. ไปเผยแพร่ มีการให้ความสำคัญและความเป็นกันเองกับสื่อมวลชน

(2) ปัจจัยด้านการจัดการ จากการศึกษาพบว่า สามารถทำให้ชาวบ้านรู้ เรื่องของกฎหมายและสิทธิมนุษยชน การมีเครือข่ายที่ดี การมีกิจกรรมร่วมกันแบบไม่เป็นทางการ โดยปฏิบัติเหมือนกับเป็นคนในครอบครัวเดียวกัน มีการดำเนินการดังต่อไปนี้ มีการลงพื้นที่ให้ครบทุก อบต. ทุกเทศบาล การอยู่ในพื้นที่ตลอดเวลา การปฏิบัติตนแบบเสมอต้นเสมอปลายกับชาวบ้าน การให้เกียรติสื่อมวลชนทุกคน การสอนกฎหมายให้ชาวบ้าน การสร้างเครือข่ายที่ดี ช่วยสื่อมวลชนหาข้อมูล การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การรับประทานอาหารร่วมกับชาวบ้านแบบไม่เป็นทางการ และการปฏิบัติต่อกันเหมือนเป็นคนในครอบครัวเดียวกัน

9) ปัจจัยความล้มเหลวในการดำเนินการ จากการศึกษาพบว่า ส.ว. ส่วนใหญ่พบปัจจัยความล้มเหลว โดยแยกออกรายละเอียดออกเป็นปัจจัยด้านสื่อและปัจจัยด้านการจัดการ

(1) ปัจจัยด้านสื่อ จากการศึกษาพบว่า การถูกสื่อมวลชนวิพากษ์วิจารณ์แรงๆ และการไม่มีโอกาสเตรียมตัวเพื่อให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนเป็นภาษาอังกฤษ

(2) ปัจจัยด้านการจัดการ จากการศึกษาพบว่า ไม่สามารถทำให้ประชาชนเข้าใจได้ว่าสมาชิกวุฒิสภามาทำอะไรในพื้นที่ ไม่สามารถแก้ไขเรื่องเดือดร้อนบางเรื่องของประชาชน และการถูกนำชื่อไปแอบอ้างซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อชื่อเสียงของสมาชิกวุฒิสภา

(3) วิธีการแก้ไข จากการศึกษาพบว่า ควรวางแผนเมื่อถูกสื่อมวลชนวิจารณ์ ควรเตรียมตัวให้พร้อมสำหรับการสัมภาษณ์โดยเฉพาะการสัมภาษณ์ที่เป็นภาษาอังกฤษ ต้องสื่อสารกับประชาชนบ่อยๆ ต้องแก้ไขที่กลไกของรัฐ และต้องติดตามแก้ไขปัญหาเมื่อถูกแอบอ้างชื่อไปใช้ในทางที่ผิด

1.3.4 การประเมินผลการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองของสมาชิกวุฒิสภา

การประเมินผลการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองของสมาชิกวุฒิสภา ได้แก่ การประเมินการรับรู้ของประชาชน การประเมินสื่อ การประเมินกิจกรรม การประเมินผลการทำหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา การประเมินเพื่อหาช่องทางสร้างภาพลักษณ์ทางการเมือง และการประเมินเพื่อหาโอกาสสร้างภาพลักษณ์ทางการเมือง

1) การประเมินการรับรู้ของประชาชน

(1) การประเมินการรับรู้ของประชาชน จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ไม่มีการประเมินการรับรู้ของประชาชน แต่จะถ้ามีจะเป็นประเด็นการรับรู้เกี่ยวกับชาวบ้านไม่ค่อยเข้าใจบทบาทหน้าที่ของ ส.ว.

(2) การดำเนินการ จากการศึกษาพบว่า ส.ว.ไม่ได้ไปร่วมงานที่ไม่เกี่ยวข้อง

(3) ผู้ดำเนินการ จากการศึกษาพบว่า สมาชิกวุฒิสภาดำเนินการเอง โดยจัดทำในช่วงของการดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา

(4) ปัญหาและอุปสรรค จากการศึกษาพบว่า ประชาชนคิดว่าหน้าที่ของ ส.ว. เหมือนกับ ส.ส.

2) การประเมินสื่อ

(1) การประเมินสื่อ จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ไม่มีการประเมินสื่อ แต่ถ้ามีการประเมิน สื่อที่ถูกประเมินคือหนังสือพิมพ์ในประเด็นสื่อลามก และประเด็นอนุกรรยา

(2) การดำเนินการ จากการศึกษาพบว่า มีการทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังสื่อมวลชน

(3) ผู้ดำเนินการ จากการศึกษาพบว่า สว. เป็นผู้ดำเนินการเอง โดยจัดทำในช่วงหลังการสื่อสาร

(4) ปัญหาและอุปสรรค จากการศึกษาพบว่า การที่สื่อเห็นแก่พวกพ้อง

3) การประเมินกิจกรรม

(1) การประเมินกิจกรรม จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ไม่มีการประเมินกิจกรรม แต่ถ้ามี กิจกรรมที่ถูกประเมินจะมีดังนี้ กิจกรรมท้องถิ่น โครงการจัดอบรม และมูลนิธิฯ โดยมีประเด็นที่เกี่ยวข้องคือ การวางตัวที่ดีของ ส.ว.เมื่อเข้าร่วมกิจกรรม การวางแผนที่ดีสำหรับกิจกรรม และการให้ประชาชนได้รับประโยชน์

(2) การดำเนินการ จากการศึกษาพบว่า มีการดำเนินการโดยฟังเสียงตอบรับจากประชาชน สังเกตข้อบกพร่องจากกิจกรรมที่ผ่านมา และประเมินจากผลงานที่ผ่านมา

(3) ผู้ดำเนินการ สมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้ดำเนินการ โดยจัดทำในช่วงหลังการดำเนินกิจกรรม

(4) ปัจจัยความสำเร็จ จากการศึกษาพบว่า การวางแผนกิจกรรมที่ดีเท่ากับประสบความสำเร็จไปเกินครึ่งแล้ว

4) การประเมินผลการทำหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา

(1) การประเมินผลการทำหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีการประเมินผลการทำหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาในประเด็นของการกลั่นกรองกฎหมาย การตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล การแต่งตั้งและการถอดถอนบุคคลในองค์กรอิสระ การอภิปราย การเข้าประชุม และความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

(2) การดำเนินการ จากการศึกษาพบว่า มีการประเมินโดยดูจากผลงาน และดูจากสื่อมวลชน

(3) ผู้ดำเนินการ จากการศึกษาพบว่า สมาชิกวุฒิสภาดำเนินการเองมากที่สุด รองลงมาคือดูจากสื่อมวลชน โดยจัดทำประเมินในช่วงที่ดำรงตำแหน่ง

(4) ปัญหาและอุปสรรค จากการศึกษาพบว่า ไม่สามารถตรวจสอบนายกรัฐมนตรีได้ ไม่สามารถทำงานได้ทันเวลา และไม่มีความเชี่ยวชาญทางด้านกฎหมาย

(5) ปัจจัยความสำเร็จ จากการศึกษาพบว่า คือการรับผิดชอบต่อหน้าที่

(6) แนวทางปรับปรุง จากการศึกษาพบว่า ควรมีการเปลี่ยนโครงสร้างของสมาชิกวุฒิสภา เร่งการทำงาน และเร่งการประชุม

5) การประเมินเพื่อหาช่องทางสร้างภาพลักษณ์ทางการเมือง จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดไม่มีการประเมินเพื่อหาช่องทางสร้างภาพลักษณ์ทางการเมือง

เนื่องจากสมาชิกวุฒิสภาไม่ได้มีหน้าที่ในการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมือง สว. ไม่ควรโฆษณาตนเอง ควรปล่อยให้มันเป็นไปตามธรรมชาติ การกระทำและผลงานของสมาชิกวุฒิสภานั้นจะยั่งยืนถาวรมากกว่าภาพลักษณ์ที่ถูกสร้างขึ้น

6) การประเมินเพื่อหาโอกาสสร้างภาพลักษณ์ทางการเมือง จากการศึกษาพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดไม่มีการประเมินเพื่อหาโอกาสสร้างภาพลักษณ์ทางการเมือง

2. อภิปรายผล

2.1 การวางแผนการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองของสมาชิกวุฒิสภา ประเด็นนี้มีประเด็นหลัก 4 ประเด็นที่นำมาอภิปรายผลคือ การกำหนดวัตถุประสงค์ การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย การกำหนดสื่อและกิจกรรม การกำหนดงบประมาณตามรายละเอียดดังนี้

2.1.1 การกำหนดวัตถุประสงค์ จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่จำนวน 6 คนมีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่เน้นถึงผลกระทบ ทั้งวัตถุประสงค์เชิงข่าวสารที่ต้องการให้กลุ่มเป้าหมายได้รับข้อมูลข่าวสาร หรือได้รับความรู้ วัตถุประสงค์เชิงทัศนคติที่เน้นการสร้างทัศนคติที่ดีของกลุ่มเป้าหมายต่อองค์กร และวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องการกระตุ้นพฤติกรรมที่คาดหวังจากกลุ่มเป้าหมาย มีการระบุประเด็นวัตถุประสงค์การสื่อสารอันประกอบด้วย การให้ความรู้เกี่ยวกับสมาชิกวุฒิสภา การให้ความรู้เรื่องคุณธรรม การให้ความรู้เรื่องกฎหมาย การให้ความรู้ตามที่สมาชิกวุฒิสภาถนัด การให้ความรู้ตามสถานการณ์ในขณะนั้น ส่วนการดำเนินการนั้นพบว่า มีการประชุมชาวบ้าน การจัดอบรม ผู้ดำเนินการกำหนดวัตถุประสงค์การสื่อสารนั้นพบว่า ดำเนินการเอง จัดทำในช่วงก่อนการสื่อสาร พบปัจจัยความสำเร็จคือ ได้รับการตอบรับกลับมา

สอดคล้องกับ บุษบา สุธีธร (2546: 132 – 134) ที่พบว่า วัตถุประสงค์เป็นส่วนสำคัญของแผนงาน วัตถุประสงค์เป็นข้อกำหนดเฉพาะที่จะต้องปฏิบัติให้ได้ผลสำเร็จตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ วัตถุประสงค์เป็นส่วนที่ชี้ให้ผู้ปฏิบัติงานทราบว่าผู้วางแผนงานต้องการให้เกิดผลอย่างไร เมื่อได้ดำเนินการตามแผนที่กำหนด วัตถุประสงค์ที่ดีจึงมีลักษณะสำคัญดังนี้คือ สามารถวัดได้ มีลักษณะเฉพาะ มีสภาพที่เป็นจริงและบรรลุผลสำเร็จได้ และมีกำหนดเวลาที่แน่นอน และสอดคล้องกับประจวบ อินอ้อ และชัชพร พูนินหลง (2546: 265 – 266) ที่พบว่า การกำหนดวัตถุประสงค์เป็นการตั้งเป้าหมายของสิ่งที่ต้องการบรรลุในอนาคตตามแผนงานที่องค์กรตัดสินใจเลือกเอาไว้แล้ว เป็นการกำหนดสิ่งที่จะทำภายในระยะเวลาที่กำหนดในอนาคตเปรียบเสมือนการกำหนดทิศทางของกิจกรรมการประชาสัมพันธ์ขององค์กรนั่นเอง วัตถุประสงค์ทางการเมือง

ประชาสัมพันธ้องค์การทางการเมืองมี 2 ลักษณะดังนี้คือ วัตถุประสงค์ที่เน้นผลกระทบ และ วัตถุประสงค์ที่เน้นผลลัพธ์

สอดคล้องกับงานวิจัยของนวพร วิสิฐสิริ (2543: ง) ที่พบว่า ลักษณะการดำเนินการสื่อสาร เริ่มจากการรับนโยบายซึ่งกำหนดโดยภาครัฐบาล ซึ่งลักษณะการดำเนินการสื่อสารทางการเมืองของสมาชิกรัฐสภาควรเริ่มจากการกำหนดวัตถุประสงค์ของการวางแผนการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองเป็นสำคัญ

ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการควรที่สมาชิกรัฐสภา มีการกำหนดวัตถุประสงค์ทางการเมืองสื่อสารที่ชัดเจนตั้งแต่แรกที่เข้ารับตำแหน่ง โดยนำวัตถุประสงค์ที่เน้นผลกระทบทั้ง 3 ด้านมาศึกษาอย่างละเอียด แล้วดำเนินการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ครอบคลุมให้ครบทุกด้าน ทั้งวัตถุประสงค์เชิงข่าวสารที่ต้องการให้กลุ่มเป้าหมายได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ได้ความรู้ วัตถุประสงค์เชิงทัศนคติที่เน้นการสร้างทัศนคติที่ดีต่อองค์การและสมาชิกรัฐสภา และวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายแสดงพฤติกรรมตามที่คาดหวังในลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่จะแสดงความต้องการทางการเมือง ซึ่งเป็นลักษณะของการสื่อสารแบบสองทาง

2.1.2 การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่จำนวน 6 คนมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย มีการระบุกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน โดยมีทั้งกลุ่มเป้าหมายภายในองค์การคือ กลุ่มเพื่อนสมาชิกรัฐสภา กลุ่มเป้าหมายภายนอกองค์การคือ ประชาชน นักการเมืองท้องถิ่น กลุ่มนักวิชาการ กลุ่มสื่อมวลชน กลุ่มเด็กและเยาวชน กลุ่มชาวไร่ ชาวนา กลุ่มกรรมกร และกลุ่มองค์กรอื่นๆ โดยผู้ดำเนินการคือ สมาชิกรัฐสภาเอง จัดทำในช่วงก่อนการสื่อสาร มีการพบปัญหาอุปสรรคคือ นักการเมืองท้องถิ่นไม่ให้ความร่วมมือ จำแนกผู้รับสารยาก พร้อมทั้งพบปัจจัยความสำเร็จคือ ประชาชนได้รู้จักตัวตนที่แท้จริงของสมาชิกรัฐสภา

สอดคล้องกับ บุญบา สุธีธร (2546: 135) ที่พบว่า การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย คือ การกำหนดผู้รับสาร หรือกลุ่มผู้รับสารที่ผู้วางแผนประชาสัมพันธ้องค์การจะส่งสารประชาสัมพันธ์ไปให้ โดยมีเป้าหมายที่จะมีอิทธิพลต่อความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมของบุคคลนั้น และสอดคล้องกับ ประจวบ อินอ้อด และชัชพรพร พูอินหลง (2546: 265 – 266) ที่พบว่า การกำหนดกลุ่มเป้าหมายเป็นการกำหนดผู้รับสารที่ผู้ส่งสารต้องการนั่นเอง เพื่อให้การสื่อสารจากผู้ส่งสารเกิดผลสัมฤทธิ์ สมาชิกรัฐสภาจำเป็นต้องกำหนดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร

และสอดคล้องกับงานวิจัยของนวพร วิสิฐสิริ (2543: ง) ที่พบว่า มีการกำหนดเป้าหมายของการสื่อสารที่ชัดเจน โดยแบ่งกลุ่มเป้าหมายหลักตามวัตถุประสงค์ของการสื่อสารออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภา และกลุ่มประชาชนผู้ไป

ใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พินิดา ประยูรศิริ (2541: ง) ที่พบว่า มีกลุ่มเป้าหมายที่ยอมรับหรือไม่ยอมรับภาพลักษณ์ในส่วนต่างๆ ของนักการเมืองสมาชิกวุฒิสภาควรมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการสื่อสารที่ชัดเจนก่อนทำการสื่อสาร

ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการควรที่สมาชิกวุฒิสภามีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน แต่ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับธรรมชาติของกลุ่มเป้าหมายเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการปฏิบัติต่อกลุ่มเป้าหมายได้อย่างถูกต้อง อย่างเข้าใจ อันจะนำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการสื่อสาร มีการจัดเก็บข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายอย่างเป็นระบบ ดำเนินการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งมีการสื่อสารในเชิงรุกบ้าง เช่น การส่งบัตรอวยพรในโอกาสสำคัญต่างๆ สำหรับผู้นำกลุ่ม แวะเวียนไปพบปะในเทศกาลสำคัญ เข้าไปรับรู้ แก่ใจในตอนที่กำลังกลุ่มเป้าหมายประสบกับความเดือดร้อนอย่างทันท่วงที แม้มีค่าใช้จ่ายที่โดยตรง แต่ก็ก็จะก่อให้เกิดความประทับใจกับกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการสืบค้นไปยังกลุ่มเป้าหมายอื่นๆ บ้าง เช่น กลุ่มชายหรือหญิงรักร่วมเพศ หรือกลุ่มผู้ต้องขังในเรือนจำ เป็นต้น เพื่อการขยายขอบเขตทางการสื่อสารต่อไป

2.1.3 การกำหนดสื่อและกิจกรรม ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดมีการกำหนดสื่อและกิจกรรม มีการกำหนดกำหนดสื่อและกิจกรรมที่ชัดเจน สื่อประกอบด้วยสื่อบุคคลคือ สมาชิกวุฒิสภาเอง จดหมายข่าว สื่อการสอน วิทยุ โทรทัศน์ เว็บไซต์ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น หนังสือพิมพ์ส่วนกลาง และนิตยสาร ส่วนกิจกรรมประกอบด้วยการนัดหมายประชาชน การเข้าร่วม กิจกรรมภายในท้องถิ่น การจัดโครงการจัดอบรมทั่วประเทศ การสอนกฎหมาย การสอนหนังสือ และการดำเนินงานในลักษณะมูลนิธิ โดยมีการดำเนินการเองและดำเนินการพร้อมกับทีมงานและเครือข่าย จัดดำเนินการทั้งขณะดำรงตำแหน่ง หรือจัดดำเนินการมาก่อนดำรงตำแหน่งแล้วจึงดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง พบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการคือ ความต้องการเผยแพร่ผลงานผ่านสื่อที่มีอิทธิพลต่อผู้รับสาร เช่น วิทยุและโทรทัศน์ พร้อมกับพบปัจจัยความสำเร็จคือกิจกรรมก่อให้เกิดความรู้กับประชาชนและก่อให้เกิดการยอมรับในตัวสมาชิกวุฒิสภาจากประชาชน

สอดคล้องกับ บุญบา สุธีธร (2546: 139 – 141) ที่พบว่า สื่อแต่ละประเภท กิจกรรมแต่ละชนิดมีคุณลักษณะ คุณสมบัติ ข้อดีข้อเสียแตกต่างกันออกไป การจะตัดสินใจเลือกสื่อแต่ละประเภท หรือกำหนดกิจกรรมแต่ละชนิดจึงมีประเด็นสำคัญที่ต้องคำนึง และนำมาวิเคราะห์ในการตัดสินใจเลือก 4 ประการคือ กลุ่มเป้าหมายคือใคร กลุ่มเป้าหมายนั้นอยู่ที่ไหน สารที่ต้องการจะส่งคืออะไร และเมื่อไรที่เราจะเริ่มส่งสารนั้นออกสู่กลุ่มเป้าหมาย และสอดคล้องกับ ประจวบ อินอื้อด และชัชพรชัย พูอินหลง (2546 : 268 – 270) ที่พบว่า หลังจากการกำหนดวัตถุประสงค์และกำหนดกลุ่มเป้าหมายแล้ว ต่อมาเป็นการกำหนดสื่อและกิจกรรม เพื่อให้เป็นส่วนที่นำสาระที่องค์การต้องการประชาสัมพันธ์ตรงไปยังผู้รับสารที่เป็นเป้าหมายได้อย่างมี

ประสิทธิภาพภายในเวลาที่กำหนด ไม่ว่าองค์กรจะใช้กิจกรรมอะไร หรือสื่อประเภทใดก็ตาม การกำหนดสื่อและกิจกรรมอาศัยปัจจัยสำคัญดังนี้คือ การกำหนดหัวข้อหลัก และการกำหนดกิจกรรมหลัก กิจกรรมที่ดีต้องเป็นกิจกรรมที่สามารถดึงดูดความสนใจของกลุ่มเป้าหมายได้เป็นอย่างดี หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ เป็นกิจกรรมที่สนองผลประโยชน์อย่างสูงแก่กลุ่มเป้าหมายนั่นเอง

และสอดคล้องกับงานวิจัยของนวพร วิสุทธิศิริ (2543: ง) ที่พบว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งมีกลยุทธ์การเลือกสื่อเพื่อใช้กับการสื่อสารโดยเฉพาะ จำแนกออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ สื่อเฉพาะกิจ สื่อมวลชน สื่อบุคคล สื่อพิเศษ และกิจกรรมณรงค์และเผยแพร่ จึงควรที่สมาชิกรัฐสภาจะต้องมีการกำหนดสื่อและกิจกรรม ที่จะใช้ในการดำเนินการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองที่ตอบสนองกับวัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมายของโครงการ

ผู้วิจัยเห็นว่าสื่อและกิจกรรมเป็นเครื่องมือที่สำคัญในขั้นตอนของการประชาสัมพันธ์ การที่สมาชิกรัฐสภา มีการกำหนดสื่อและกิจกรรมที่ชัดเจน จะทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น จากการศึกษาแนวคิดเรื่องสื่อ พบว่า สื่อที่ใช้ได้ผลที่สุดในการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองคือ สื่อบุคคลและสื่อที่ควบคุมได้ สมาชิกรัฐสภาจึงควรให้ความสำคัญกับภาพของตัวตนของสมาชิกรัฐสภาที่จะปรากฏในที่ต่างๆ ทั้งในด้านบุคลิกภาพ การแต่งกายให้เหมาะสม โดยเน้นภาพของการเป็นผู้แทนของปวงชนที่ประชาชนจะสามารถเข้าถึงได้ง่าย ประทับใจ ส่วนสื่อที่ควบคุมได้ซึ่งเป็นสื่อที่องค์กรผลิตเอง เช่น จดหมายข่าว แผ่นพับ โบชัวร์ โปสเตอร์ วารสาร เป็นต้น ควรมีการดูแลปรับปรุงให้ทันสมัย อ่านเข้าใจง่าย ใช้ข้อความที่สั้นกระชับ จับใจผู้อ่าน และออกแบบให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายต่างๆ มิใช่ออกแบบครั้งเดียวแต่นำไปใช้กับทุกกลุ่มเป้าหมาย กิจกรรมที่สมาชิกรัฐสภา กำหนดและเข้าไปมีส่วนร่วม ควรกำหนดหัวข้อหลัก ในรูปแบบของ “คำขวัญ” เพื่อเป็นศูนย์กลางของความหมายสาระทั้งหมดที่ต้องการจะสื่อและเพื่อให้ทีมงานมีความเข้าใจร่วมกันแล้วดำเนินการกำหนดกิจกรรมที่จะถ่ายทอดความหมายตามหัวข้อหลักนี้ การกำหนดตามหลักการนี้จะทำให้ง่ายต่อการจดจำของกลุ่มเป้าหมายขณะดำเนินกิจกรรมควรจัดให้มีทีมงานคอยสังเกตเก็บข้อมูลทั้งข้อดีและข้อเสียของกิจกรรมนั้นๆ เพื่อดำเนินการปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป ทั้งควรมีการริเริ่มกิจกรรมใหม่ ๆ บ้าง เพื่อลดความจำเจทั้งทีมงานและกลุ่มเป้าหมาย

2.1.3 การกำหนดงบประมาณ ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดจำนวน 8 คนไม่มีการกำหนดงบประมาณ มีการกำหนดประเด็นรายละเอียดของค่าใช้จ่ายอย่างคร่าว ๆ สำหรับค่าใช้จ่ายอันประกอบด้วย การเข้าร่วมกิจกรรมท้องถิ่น ใช้ทำบุญ ค่ารถโดยสาร และค่าน้ำมันรถ โดยสมาชิกรัฐสภาเป็นผู้ดำเนินการเอง จัดทำในช่วงของการดำเนินกิจกรรม พบปัญหาอุปสรรคคือ การไม่มีผู้สนับสนุนและมีรายการที่เบิกไม่ได้ ส่วนปัจจัยความสำเร็จ พบว่า พอมักเห็นสมาชิกรัฐสภา

ดำเนินกิจกรรมเหล่านี้ ก็จะเข้าร่วมสนับสนุนค่าใช้จ่ายเอง พบแนวทางปรับปรุงคือ ควรให้มีการเบิกค่าน้ำมันในการเดินทางระยะไม่เกิน 300 กิโลเมตร

ซึ่งไม่สอดคล้องกับ บุษบา สุธีธร (2546: 142 – 146) พบว่า การคำนวณค่าใช้จ่ายสำหรับดำเนินกิจกรรมทุกประเภทตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้ การกำหนดงบประมาณจึงเป็นส่วนช่วยควบคุมให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมาย โดยไม่มีปัญหาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายไม่พอ หลังจากได้ดำเนินการไปแล้วระยะหนึ่ง การกำหนดงบประมาณทำได้ 2 ลักษณะคือ กำหนดตามกิจกรรมที่จะต้องทำและใช้จ่ายเงิน และกำหนดตามลักษณะหมวดหมู่ของค่าใช้จ่าย และไม่สอดคล้องกับ ประจวบ อินอ็อค และชัชพรชัย พูอินหลง (2546: 271 – 272) ซึ่งพบว่า การกำหนดงบประมาณสำหรับแผนประชาสัมพันธ์ถือเป็นเครื่องมือของผู้บริหารทั้งในระดับสูง และผู้บริหารระดับปฏิบัติการในการควบคุมการดำเนินงานตามแผนประชาสัมพันธ์ การกำหนด งบประมาณในแผนการประชาสัมพันธ์มีลักษณะเป็นลายลักษณ์อักษร มีกำหนดระยะเวลา ระบุกิจกรรมและรายจ่ายของกิจกรรมทั้งหมด งบประมาณในแผนการประชาสัมพันธ์ส่วนใหญ่จะเป็นประมาณการค่าใช้จ่ายของกิจกรรมและการใช้สื่อ ตลอดจนรายจ่ายอื่นๆ ในโครงการประชาสัมพันธ์ทั้งหมด

และไม่สอดคล้องกับ อรุณ งามดี (2546: 304) ที่ว่าด้วยเรื่องปัจจัยสำคัญในการปฏิบัติงานตามแผนงานประชาสัมพันธ์ ในส่วนของปัจจัยด้านงบประมาณ ซึ่งงบประมาณเป็นหัวใจสำคัญของการทำงาน เพราะเงินเป็นปัจจัยส่งเสริมให้งานมีคุณภาพ แต่การทำงานที่มีประสิทธิภาพนั้นคือ ต้องทำให้กิจกรรมต่างๆ บรรลุเป้าหมายโดยเสียเงินน้อยที่สุดแต่ได้คุณภาพงานดีที่สุดและทำงานได้รวดเร็วที่สุด ซึ่งสมาชิกรัฐสภาควรให้ความสำคัญกับการกำหนดงบประมาณสำหรับการประชาสัมพันธ์ให้เหมาะสม เพราะผลการประชาสัมพันธ์ส่วนใหญ่เป็นนามธรรม ไม่ปรากฏเป็นตัวเลขหรือจำนวนร้อยละอย่างเห็นได้ชัดด้วย จึงเป็นผลให้ผู้จัดสรรงบประมาณมองไม่เห็นความสำคัญเท่าที่ควร

ผู้วิจัยเห็นว่าสมาชิกรัฐสภาควรคำนึงถึงการกำหนดงบประมาณให้เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด เพราะการไม่กำหนดงบประมาณค่าใช้จ่ายไว้ล่วงหน้าให้ชัดเจน จะก่อให้เกิดปัญหาที่เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในขณะปฏิบัติหน้าที่สมาชิกรัฐสภา อันเนื่องมาจากการที่ ส.ว. ไม่มีพื้นฐานทางการเมืองมาก่อน อาจไม่เข้าใจในการใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นในขณะปฏิบัติหน้าที่ทั้งโดยประชาชนยังเข้าใจว่า ส.ว. ทำหน้าที่เหมือน ส.ส. ซึ่งมีพรรคการเมืองคอยสนับสนุนเรื่องค่าใช้จ่ายต่างๆ อยู่ ดังนั้น ส.ว. จึงควรมีการกำหนดงบประมาณที่ชัดเจนเสียตั้งแต่ต้นว่ากิจกรรมใดที่ก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายสมควรไปเข้าร่วมกิจกรรมหรือไม่ กิจกรรมหลักในโครงการมีค่าใช้จ่ายเท่าใด รวมทั้งรายจ่ายในกรณีที่ถูกเงินที่จะเกิดขึ้นอีก ถ้ามีการกำหนดค่าใช้จ่ายที่เป็นลายลักษณ์อักษรในระบบบัญชีและถือ

ปฏิบัติตามนั้นตั้งแต่ต้น ย่อมจะช่วยกำหนดกรอบค่าใช้จ่ายที่ชัดเจน ทั้งยังช่วยลดปัญหาค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นออกไป

2.2 การดำเนินการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองของสมาชิกวุฒิสภา ประเด็นนี้มีประเด็นหลัก 2 ประเด็นที่นำมาอภิปรายผลคือ การจัดโครงสร้างองค์กร การจัดการบุคลากรด้านการสื่อสาร ตามรายละเอียดดังนี้

2.2.1 การจัดโครงสร้างองค์กร ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ไม่การจัดโครงสร้างองค์กร มีการจัดแบ่งหน้าที่ตามลักษณะงานเดิมและมีการหมุนเวียนกันเป็นทีมงาน โดยดำเนินการตามความเชี่ยวชาญของบุคคล หรือหมุนเวียนตามความสะดวกของทีมงานแต่ละคน สมาชิกวุฒิสภาดำเนินการเอง จัดทำในช่วงหลังเข้ารับตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา พบปัญหาอุปสรรคของการไม่มีการจัดองค์กรเพราะไม่ได้เล่นการเมืองต่อเนื่อง พบปัจจัยความสำเร็จคือ เป็นทีมงานเดิมที่รู้และเข้าใจวิธีการทำงานร่วมกัน ส่วนกรณีที่มีการหมุนเวียนกันเป็นทีมงาน ทำให้มีทีมงานเพิ่มขึ้นอีกเป็นจำนวนมาก

ซึ่งไม่สอดคล้องกับนพพจน์ บุญจิตราดุลย์ (2525: 126, 133) ที่ว่า การจัดการองค์กรเป็นกระบวนการทางการบริหาร มีความหมายครอบคลุมถึงกระบวนการจัดระบบและระเบียบการปฏิบัติงานทั้งหมดภายในองค์กรหรือหน่วยงาน เริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์กรไว้ให้ชัดเจน การกำหนดลักษณะของตำแหน่งงาน การระบุขอบเขตของอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบการแบ่งงานและกำหนดงานที่ต้องการคนที่มีความชำนาญเฉพาะอย่าง การจัดสายบังคับบัญชา การสร้างเอกภาพในการบังคับบัญชา วางขอบเขตในการควบคุมงาน จัดให้มีระบบการติดต่อสื่อสาร และการประสานงาน และไม่สอดคล้องกับ จินตนา บุญบงการ (2542: 20) ที่กล่าวถึงงานสำนักงานว่า คืองานทั้งหมดของสำนักงานซึ่งมีหน้าที่ให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่หน่วยงานอื่นๆ งานสำนักงานเป็นส่วนหนึ่งในองค์กร ซึ่งจะต้องทำให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์หลักขององค์กร มีระเบียบวิธีปฏิบัติงานโดยทั่ว ๆ ไปที่กำหนดไว้แน่นอน และไม่สอดคล้องกับอำนาจ วีระวรรณ (อ้างถึงในพรทิพย์ วรกิจโกคาทร, 2537: 107 –108) ที่กล่าวถึงภาพลักษณ์ขององค์กรที่สังคมต้องการคือ เป็นองค์กรที่เจริญก้าวหน้าทันโลก เป็นคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับองค์กรทั่วไป มีการนำเทคโนโลยีและไม่สอดคล้องกับแนวคิดของวิรัช ลิธิรัตนกุล (2543: 92) ที่ว่า องค์กรและสถาบันเป็นฝ่ายเริ่มต้นการสื่อสารประชาสัมพันธ์ไปสู่กลุ่มประชาชน ฉะนั้นหลักการพื้นฐานของการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพคือ การที่องค์กรและสถาบันจะต้องมีนโยบายที่ดีในการดำเนินงาน และมีการประพฤติปฏิบัติที่ดี คำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนทุกกลุ่ม เพื่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีในสายตาประชาชน และทำให้ประชาชนเกิดความเลื่อมใสศรัทธาพร้อมที่จะให้ความร่วมมือสนับสนุนด้วยดี

ผู้วิจัยเห็นว่าสมาชิกวุฒิสภาควรมีการจัด โครงสร้างองค์การให้เรียบร้อยเสีย ตั้งแต่ได้รับการเลือกตั้งเข้าดำรงตำแหน่ง การกำหนดบทบาทและหน้าที่ของทีมงานที่ชัดเจนจะทำให้กลุ่มเป้าหมายต่างๆ และสื่อมวลชนเข้ามาติดต่อได้สะดวก ผู้วิจัยเห็นว่า ส.ว.ควรมีผู้เชี่ยวชาญประจำตัวที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องทางการเมือง โดยเฉพาะ ส.ว. ที่ไม่เคยเป็นนักการเมืองมาก่อนและไม่ได้คิดว่าจะลงการเมืองอย่างต่อเนื่อง เพราะจะได้ให้คำแนะนำต่าง ๆ ที่เหมาะสมในทางการเมืองกับ ส.ว.

2.2.2 การจัดการบุคลากรด้านการสื่อสาร ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ จำนวน 6 คน ไม่มีการจัดการบุคลากรด้านการสื่อสาร มีการจัดการบุคลากรด้านการสื่อสารในด้านการเขียนบทความแทนสมาชิกวุฒิสภาบ้างในบางครั้งคราว มีการเตรียมข้อมูลที่สื่อต้องการ โดยจัดวางหน้าที่ให้อย่างชัดเจน สมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้กำหนดหน้าที่ให้เอง จัดทำในช่วงก่อนการดำเนินการ พบปัญหาและอุปสรรคคือ เมื่อบุคลากรด้านการสื่อสารคือสมาชิกวุฒิสภาเองจะรู้สึกเหนื่อย พบปัจจัยความสำเร็จคือ ช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาและจัดการเรื่องข้อมูลข่าวสารที่สื่อต้องการได้อย่างถูกต้อง

ซึ่งไม่สอดคล้องกับ อรุณ งามดี (2546 : 301) ว่าด้วยเรื่องปัจจัยสำคัญในการปฏิบัติงานตามแผนงานประชาสัมพันธ์ ในส่วนของปัจจัยด้านการจัดการบุคลากรให้สอดคล้องกับการวางแผนงานประชาสัมพันธ์ โดยการจัดให้มีบุคลากรด้านการสื่อสารที่ชัดเจน เพราะบุคลากรด้านการสื่อสารจะเป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนให้การดำเนินงานด้านการสื่อสารให้บรรลุเป้าหมายตามแผนที่กำหนดไว้ และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาภา อนันตกุล (2542: 179) ที่พบว่า นักการเมืองใช้อดีตสื่อมวลชนเป็นทีมงานทางด้านประชาสัมพันธ์ช่วยทำให้นักการเมืองมีชื่อเสียงได้ ขณะเดียวกันก็สามารถแก้ไขปัญหาในกรณีที่เกิดภาพลักษณ์ทางลบได้เช่นกัน โดยใช้วิธีการนำเสนอสิ่งที่สื่อมวลชนต้องการชูเป็นประเด็นข่าว ขณะเดียวกันก็หลีกเลี่ยงการนำเสนอประเด็นที่อาจกระทบต่อชื่อเสียงในทางลบ ทั้งยังสามารถใช้ความสัมพันธ์อันดีที่มีต่อสื่อมวลชนด้วยกันมาสนับสนุนการทำงานได้อีก

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าบุคลากรทางด้านการสื่อสารมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในกระบวนการสื่อสาร เนื่องด้วยเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางด้านการสื่อสารโดยตรงจะทำให้งานด้านการสื่อสารดำเนินไปได้ด้วยดี และการประสานงานกับสื่อมวลชนเป็นไปอย่างสะดวก ผู้วิจัยเห็นว่า ควรมีการจัดการบุคลากรด้านการสื่อสาร เนื่องจากบุคลากรด้านการสื่อสารจะสามารถช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ของ สว. และสามารถจัดการเรื่องข้อมูลข่าวสารที่สื่อมวลชนต้องการได้อย่างถูกต้องและเป็นระบบ นอกจากนี้บุคลากรด้านการสื่อสารจะเป็นผู้ดำเนินการประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ของ สว. ในแง่ของการสร้างความนิยมให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชน เพื่อปกป้องและรักษา

ชื่อเสียงของ ส.ว. ไม่ให้เสื่อมเสีย และเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายในองค์กรและภายนอกองค์กร สมาชิกวุฒิสภาจึงควรพิจารณาให้มีบุคลากรด้านการสื่อสารประจำอยู่ในทีมงานอย่างน้อยจำนวน 1 คน

2.2.3 การจัดการวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ และเทคโนโลยีด้านการสื่อสาร ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่จำนวน 6 คนมีการจัดการวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ และเทคโนโลยีด้านการสื่อสาร มีการจัดการให้มีอุปกรณ์สำนักงานที่ครบถ้วน เช่น คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต แฟกซ์ ฯลฯ เครื่องขยาย มีการดำเนินการเปิดเป็นสำนักงานขึ้นมาโดยเฉพาะ หรือใช้สำนักงานเดิมที่มีอยู่แล้วเพื่อการดำเนินการ โดยสมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้ดำเนินการเอง จัดทำในช่วงก่อน การดำเนินการ พบปัญหาอุปสรรคคือ ประชาชนไม่ค่อยชอบใช้สำนักงาน พบปัจจัยความสำเร็จคือ ได้รับข้อมูลเพื่อใช้ในการทำงาน แนวทางปรับปรุงคือ ให้ประชาชนเข้าพบที่บ้านพัก

ซึ่งสอดคล้องกับจินตนา บุญบงการ (2542: 23 - 24) ที่พบว่า งานสำคัญประการแรกของผู้บริหารสำนักงานคือ การจัดการด้านสถานที่ พัสด และอุปกรณ์ ทั้งนี้เพราะความเหมาะสมของสถานที่และพัสดในสำนักงานจะก่อให้เกิดความประทับใจแก่ผู้ที่มาติดต่อ และเกิดความภูมิใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็นสำนักงานของราชการหรือเอกชน

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าสมาชิกวุฒิสภาควรจัดให้มีสำนักงานเพื่อให้ประชาชน สื่อมวลชนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถติดต่อได้โดยง่าย ย่อมก่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกัน ความสะดวกรวดเร็วในการส่งข่าวสารต่างๆ ย่อมส่งผลให้การประชาสัมพันธ์ผลงานของสมาชิกวุฒิสภาเป็นไปอย่างได้ผล รวดเร็ว ชัดเจน ตอบข้อสงสัยต่างๆ ต่อสาธารณชนได้อย่างฉับไวย่อมส่งผลต่อภาพลักษณ์ที่ดีของสมาชิกวุฒิสภา

2.2.3 ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินการ ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่จำนวน 7 คน พบปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินการ แยกออกเป็นปัจจัยด้านสื่อคือ ในด้านสื่อบุคคลคือ เป็นคนในพื้นที่มีความจริงใจกับชาวบ้าน เป็นตัวของตัวเอง ในส่วนของสื่อมวลชนคือ สื่อเอาผลงานไปเผยแพร่ ให้ความสำคัญกับสื่อ เป็นกันเองกับสื่อ ปัจจัยด้านการจัดการคือ ทำให้ชาวบ้านรู้กฎหมาย และสิทธิมนุษยชน การมีเครือข่ายที่ดี มีกิจกรรมร่วมกันแบบไม่เป็นทางการ อยู่กันเหมือนคนในครอบครัวเดียวกัน ส่วนการดำเนินการนั้น ดำเนินการดังต่อไปนี้คือ ลงพื้นที่ให้ครบทุก อบต. ทุกเทศบาลอยู่ในพื้นที่ตลอดเวลา ปฏิบัติตนแบบเสมอต้นเสมอปลายกับชาวบ้าน ให้เกียรติสื่อทุกคน สอนกฎหมายให้ชาวบ้าน สร้างเครือข่ายที่ดี ช่วยสื่อหาข้อมูล ให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รับประทานอาหารร่วมกับชาวบ้านแบบไม่เป็นทางการ และปฏิบัติต่อกันเหมือนเป็นคนในครอบครัวเดียวกัน

ซึ่งสอดคล้องกับ อรุณ งามดี (2546: 300 – 309) ว่าด้วยเรื่องปัจจัยสำคัญในการปฏิบัติงานตามแผนงานประชาสัมพันธ์ อันประกอบด้วย ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินการด้านบุคลากรในส่วนที่สมาชิกรัฐสภาเป็นคนในพื้นที่ มีความจริงใจกับชาวบ้าน และมีความเป็นตัวของตัวเอง ส่วนปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินการด้านสื่อ ประกอบไปด้วยการให้ความสำคัญกับสื่อให้ความเป็นกันเองกับสื่อ และสื่อเอาผลงานของสมาชิกรัฐสภาไปเผยแพร่ และปัจจัยความสำเร็จด้านการจัดการซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการปฏิบัติงานตามแผนงานประชาสัมพันธ์ เพื่อให้สำเร็จบรรลุเป้าหมายตามที่วางไว้ประกอบไปด้วยการลงพื้นที่เพื่อหาข้อมูลประกอบการทำงานโดยไปให้ครบทุกแห่ง ทุก อบต. ทุกเทศบาลในพื้นที่ การอยู่ในพื้นที่ตลอดเวลาปฏิบัติตนแบบเสมอต้นเสมอปลาย ให้เกียรติสื่อทุกคน สอนกฎหมายและสิทธิมนุษยชนให้ชาวบ้าน สร้างเครือข่ายที่ดี ช่วยสื่อหาข้อมูลโดยให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รับประทานอาหารร่วมกับชาวบ้านแบบไม่เป็นทางการ และปฏิบัติต่อกันเหมือนเป็นบุคคลในครอบครัวเดียวกัน

ผู้วิจัยเห็นว่าปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองของสมาชิกรัฐสภา เป็นส่วนส่งเสริมที่สำคัญในการดำเนินการทั้งปัจจัยด้านบุคลากรที่ได้รับการคัดสรรมาอย่างดีในความเชี่ยวชาญด้านต่างๆ ที่เหมาะสมต่องานของสมาชิกรัฐสภา ปัจจัยด้านงบประมาณที่เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ย่อมไม่ก่อให้เกิดปัญหาในอนาคต ปัจจัยด้านสื่อที่ได้รับการจัดการและประสานงานให้พร้อมเพื่อการประชาสัมพันธ์ผลงานของ ส.ว. และปัจจัยด้านการจัดการที่ดีในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพราะเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้การกระทำตามภารกิจบรรลุผลสำเร็จตามแผนงานประชาสัมพันธ์ได้ด้วยดี

2.3 การประเมินผลการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองของสมาชิกรัฐสภา ประเด็นนี้มีประเด็นหลัก 3 ประเด็นที่นำมาอภิปรายผลคือ การประเมินการรับรู้ การประเมินสื่อ และการประเมินผลการทำหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา ตามรายละเอียดดังนี้

2.3.1 การประเมินการรับรู้ของประชาชน ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่จำนวน 7 คน ไม่มีการประเมินการรับรู้ของประชาชน มีประเด็นที่เกี่ยวข้องคือ ชาวบ้านไม่ค่อยเข้าใจบทบาทหน้าที่ของ ส.ว. ดำเนินการโดยไม่ไปร่วมงานที่ไม่เกี่ยวข้อง ส่วนผู้ดำเนินการประเมินการรับรู้ของประชาชนนั้นพบว่า สมาชิกรัฐสภาดำเนินการเอง จัดทำในช่วงของการดำรงตำแหน่งสมาชิกรัฐสภา พบปัญหาอุปสรรคคือ ประชาชนคิดว่าหน้าที่ของ ส.ว. เหมือนกับ ส.ส. ไม่พบปัจจัยความสำเร็จ ไม่พบแนวทางปรับปรุง

ซึ่งไม่สอดคล้องกับ พรทิพย์ พิมพ์สินธุ์ (2543: 211) ว่าด้วยการประเมินผู้รับสาร เนื่องจากการประชาสัมพันธ์เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร ดังนั้นข้อมูลทุกอย่างที่จะทำให้รู้จักผู้รับสารมากเท่าไร ตั้งแต่ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเพศ อายุ อาชีพ

ประสบการณ์ ความเชื่อ ค่านิยม ความรู้ที่มีต่อหน่วยงาน ความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติที่มีต่อหน่วยงาน หรือสินค้าหรือบริการ ฯลฯ เหล่านี้รวมอยู่ในการประเมินประเภทนี้ทั้งสิ้น และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ วีระพงษ์ คงยืน (2543) ที่พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ของอำเภอท่าศาลารับรู้และเชื่อถือข้อมูลข่าวสารการเลือกตั้ง และมีความคิดเห็นว่าการรับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ ทำให้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งและสามารถช่วยในการตัดสินใจเลือกผู้สมัคร เมื่อประชาชนรับรู้และเข้าใจข้อมูลข่าวสารแล้วทำให้ประชาชนอำเภอท่าศาลาส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา จะเห็นว่าถ้าไม่มีการประเมินการรับรู้ข่าวสารและกิจกรรมทางการเมืองจากประชาชน จะทำให้กระบวนการสื่อสารทางการเมืองของสมาชิกวุฒิสภาไม่สมบูรณ์ ไม่สามารถรับรู้ถึงข้อบกพร่องของโครงการกำลังดำเนินการอยู่ จึงเสียโอกาสในการปรับปรุงแก้ไขโครงการให้ทันทั่วถึง และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญจิระ พุทธศรี (2541) อติคุณ นิมิตรสถาพร (2544) และวิภาวรรณ ทองเพชร (2546) ที่พบว่า การเปิดรับข่าวสารของประชาชนมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับองค์การ ความรู้เกี่ยวกับองค์การของประชาชนมีความสัมพันธ์กับภาพลักษณ์ขององค์การ

ผู้วิจัยเห็นว่าการประเมินการรับรู้ของประชาชนเป็นส่วนสำคัญที่สมาชิกวุฒิสภาควรให้ความสำคัญ เพราะการสื่อสารที่จะบรรลุผลสูงสุดคือ การที่ผู้รับสารมีการรับรู้และเข้าใจในสารที่ผู้ส่งสารส่งมา ย่อมส่งผลให้เกิดความเข้าใจ มีความคิด ทัศนคติที่ดีต่อสมาชิกวุฒิสภา และองค์การ การประเมินการรับรู้ของประชาชนนำมาซึ่งการปรับเปลี่ยนกระบวนการสื่อสารที่เหมาะสมต่อผู้รับสาร การผลิตสื่อที่เหมาะสม การออกแบบสารที่เอื้อต่อการทำความเข้าใจ ตลอดจนการกำหนดกิจกรรมที่ผู้รับสารสามารถทำความเข้าใจได้ง่าย การสื่อสารจะสูญเปล่าถ้าผู้รับสารไม่สามารถทำความเข้าใจได้ การประเมินการรับรู้มีทั้งแบบง่าย ๆ จากการนับจำนวนผู้เข้ารับฟัง การสัมภาษณ์ผู้รับสาร ตลอดจนถึงการทำวิจัย

2.3.2 การประเมินสื่อ ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่จำนวน 7 คน ไม่มีการประเมินสื่อที่ถูกประเมินคือ หนังสือพิมพ์ ในประเด็นสื่อลามก อนูกรรยา มีการดำเนินการคือ การทำหนังสือขอความร่วมมือ ส่วนผู้ดำเนินการประเมินสื่อนั้นพบว่า สมาชิกวุฒิสภาดำเนินการเองจัดทำในช่วงหลังการสื่อสารปัญหาอุปสรรคที่พบคือ การที่สื่อเห็นแก่พวกพ้อง

ซึ่งไม่สอดคล้องกับ พรทิพย์ พิมลสินธุ์ (2543: 210 – 211) ว่าการประเมินช่องทางสารหรือสื่อโดยทั่วไปแล้วจะพบว่ามีอยู่ 2 กลุ่มคือ ช่องสารที่ผู้ส่งสารสามารถควบคุมได้ ซึ่งได้แก่ จดหมายเวียนข่าวสาร จุลสารที่ผู้ส่งสารเป็นผู้ผลิต หรือรายการวิทยุ กระจายเสียง หรือวิทยุโทรทัศน์ที่ผู้ส่งสารเป็นผู้ซื้อเวลา เป็นต้น ส่วนช่องสารที่ไม่สามารถควบคุมได้ ซึ่งได้แก่ สื่อมวลชนทุกประเภท จากช่องสารที่มีอยู่นี้ กลุ่มที่สองเป็นกลุ่มที่มักจะมีปัญหามากที่สุด เช่น ขาดความร่วมมือในการเผยแพร่ข่าวสารที่ถูกต้องให้ ดังนั้นการประเมินช่องสารนี้ยังรวมศึกษาว่า

กลุ่มเป้าหมายได้เปิดรับทางช่องทางใดบ้าง มากน้อยเพียงใด เวลาใด ฯลฯ ด้วย อย่างไรก็ตาม การประเมินนี้ยังรวมถึงช่องทางที่ผู้ส่งสารสามารถควบคุมได้ด้วยด้วยวิธีการประเมินต้องอาศัยข้อมูลจากเอกสาร จากผู้รับสารและจากผู้ควบคุมช่องทางด้วย และไม่สอดคล้องกับแนวคิดของเสถียร เชยประทับ (2540) ที่ว่าด้วยแนวคิดเกี่ยวกับการณรงค์ทางการสื่อสารว่า ในเรื่องการสื่อสารทางการเมือง สื่อมวลชนและสื่อบุคคลจะมีบทบาทแตกต่างกัน ผู้ส่งสารจะเลือกใช้สื่อ โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร เนื้อหาสาร ธรรมชาติของผู้รับสารและจังหวะเวลาการรวมสื่อมวลชนกับสื่อบุคคลเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ในการเข้าถึงและจูงใจประชาชนเป้าหมาย

ผู้วิจัยเห็นว่าสมาชิกวุฒิสภาควรมีการประเมินสื่อที่น่าที่เสนอข่าวเกี่ยวกับตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพิจารณาให้มีวิธีการประสานทำความเข้าใจกับสื่อมวลชน เพื่อให้ข่าวสารที่ปรากฏแก่สังคมถูกต้องตามเนื้อหาที่เป็นจริง การประเมินสื่อมีทั้งการประเมินคุณลักษณะและความกว้างขวางของสื่อ โดยการติดตามข่าวที่สื่อลงข้อมูลเกี่ยวกับ ส.ว. เมื่อได้ข้อมูลที่ชัดเจนแล้วควรมีการประสานความเข้าใจและร่วมมือกับสื่อมวลชนไว้อย่างสม่ำเสมอ

2.3.3 การประเมินกิจกรรม ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ จำนวน 5 คนไม่มีการประเมินกิจกรรม กิจกรรมที่ถูกประเมินมีดังนี้คือ กิจกรรมท้องถิ่น โครงการจัดอบรม และมูลนิธิ มีประเด็นที่เกี่ยวข้องดังนี้ ความเป็นคนดีดีดิน การวางแผนที่ดีสำหรับกิจกรรม ให้ประชาชนได้รับประโยชน์ ส่วนผู้ดำเนินการวิเคราะห์นั้นพบว่า สมาชิกวุฒิสภาเป็นดำเนินการเอง จัดทำในช่วงหลังการดำเนินกิจกรรม พบปัจจัยความสำเร็จคือ การวางแผนกิจกรรมที่ดีเท่ากับประสบความสำเร็จไปเกินครึ่งแล้ว

ซึ่งไม่สอดคล้องกับ ธนวดี บุญถือ (2546: 339) ที่พบว่า ควรศึกษาจำนวนผู้ที่ได้เรียนรู้จากสาระของโครงการคือ มีจำนวนคนที่มีความรู้เพิ่มขึ้น มีความตระหนักเพิ่มขึ้นในปัญหาที่โครงการต้องการแก้ไข และมีความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่โครงการเสนอหรือทำการณรงค์สามารถประเมินผลเชิงปริมาณโดยการสำรวจ

ผู้วิจัยเห็นว่าสมาชิกวุฒิสภาควรจัดให้มีการประเมินกิจกรรมที่ดำเนินการอยู่ เพื่อให้ทราบว่ากิจกรรมที่ดำเนินอยู่นั้นส่งผลให้คนมีความรู้ ความเข้าใจในสิ่งที่สมาชิกวุฒิสภานำเสนอผ่านกิจกรรมหรือไม่ เพื่อทำการปรับปรุงกิจกรรมให้เหมาะสมต่อไป

2.3.4 การประเมินผลการทำหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่จำนวน 6 คนมีการประเมินผลการทำหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา ประเด็นที่ได้รับการประเมินคือ การกลั่นกรองกฎหมาย การตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล การแต่งตั้งถอดถอนบุคคลในองค์กรอิสระ การอภิปราย การเข้าประชุม ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน การให้เลกมีสมาชิกวุฒิสภาดำเนินการประเมินโดยการดูจากผลงานและดูจากสื่อมวลชน ส่วนผู้ดำเนินการ

ประเมินผลการทำหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภานั้นพบว่า ดำเนินการเองมากที่สุด รองลงมาคือดูจากสื่อมวลชนจัดทำในช่วงที่ดำรงตำแหน่งพบปัญหาอุปสรรคคือ ไม่สามารถตรวจสอบนายกรัฐมนตรีได้ มีความเห็นว่าโครงสร้างของสมาชิกวุฒิสภาเสีย ทำงานไม่ทันเวลา ไม่เชี่ยวชาญทางด้านกฎหมาย พบปัจจัยความสำเร็จคือ การรับผิดชอบต่อนหน้าที่ พบแนวทางปรับปรุงคือ เปลี่ยนโครงสร้างของสมาชิกวุฒิสภา เร่งการทำงาน เร่งการประชุม

ซึ่งสอดคล้องกับ พรทิพย์ พิมลสินธุ์ (2543: 209 – 210) ว่า การประเมินผู้ส่งสาร ซึ่งในที่นี้หมายถึง สมาชิกวุฒิสภา การประเมินผู้ส่งสารนี้จะเป็นการศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้ส่งสาร ซึ่งอาจกระทำโดยการเก็บข้อมูลต่างๆ จากตัวผู้ส่งสารและ/หรือจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเรียนรู้ถึงจำนวนของผู้ส่งสาร ศักยภาพของผู้ส่งสาร ทักษะของผู้ส่งสาร หรือปัญหาอุปสรรคต่างๆ ของผู้ส่งสาร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พินิตา ประยูรศิริ (2541) ที่ศึกษาเกี่ยวกับผู้ส่งสารคือ นักการเมือง จะต้องเป็นผู้ที่มีภาพลักษณ์ที่ดีในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของตนเองจึงเป็นที่ยอมรับของประชาชนและกรรณก วิโรจศรีสกุล (2546) ที่ศึกษาเกี่ยวกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในฐานะผู้ส่งสารไปยังประชาชนกลุ่มเป้าหมายว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์โดยรวมขององค์การต้องปรับปรุงการปฏิบัติงานอย่างไรบ้าง

และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของดำรง พุฒตาล (2548: ง) ที่พบว่า สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้ง ในด้านการพิจารณาถ้อยแถลงกฎหมาย ญัตติ และกระทู้ถาม โดยเฉลี่ยได้มากกว่า สมาชิกวุฒิสภาเลือกตั้ง

ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการดีที่สมาชิกวุฒิสภามีการประเมินผลการทำหน้าที่อย่างสม่ำเสมอทั้งด้วยการประเมินตนเองให้ผู้ที่อยู่ใกล้ชิด หรือสังเกตจากสื่อมวลชน เพื่อนำมาปรับปรุงดูแลให้ภาพลักษณ์ทางการเมืองที่ปรากฏออกไปในลักษณะของการปฏิบัติหน้าที่เหมาะสม อยู่เสมอ ภาพลักษณ์ทางการเมืองการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาเป็นด้านที่สำคัญที่สุด เพราะผลงานด้านต่างๆ เหล่านี้จะถูกประชาชนและองค์การที่เกี่ยวข้องซึ่งติดตามผลงานของ ส.ว. อยู่ นำมาประเมินผลของความเป็นบุคคล สิ่งเหล่านี้จะเป็นภาพลักษณ์ทางการเมืองที่จะถูกจดจำอยู่ตลอดเวลา เป็นที่น่าเสียดาย หากไม่ได้มีโอกาสนำผลงานของ ส.ว. มาเผยแพร่ให้ปรากฏกับสาธารณชน การถ่ายทอดเผยแพร่ ผลงานของ ส.ว. ตามสื่อของรัฐบาลและสื่อมวลชนมีอยู่อย่างจำกัด จึงจำเป็นที่ ส.ว. จะต้องมีการบวกรับสื่อสารที่เหมาะสมในการเผยแพร่ต่อไป

2.3.6 การประเมินเพื่อหาโอกาสสร้างภาพลักษณ์ จากการสัมภาษณ์พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดไม่มีการประเมินเพื่อหาโอกาสสร้างภาพลักษณ์ทางการเมือง

ซึ่งไม่สอดคล้องกับพงษ์เทพ วรกิจโกคาทร (2537) ที่พบว่า ภาพลักษณ์จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ทันที เมื่อเหตุการณ์ได้ผ่านเข้ามาทางช่องทางการสื่อสารและองค์ประกอบเฉพาะบุคคลทั้ง 5 จะเป็นตัวที่พินิจพิจารณาเหตุการณ์นั้นก่อน โดย “การรับรู้” ซึ่งเป็นแปลงเหตุการณ์ให้เป็นไปใน “ความหมายตามความคิดของบุคคลนั้น” ส่วนความประทับใจจะมีความสำคัญในการรับรู้อีกลักษณะหนึ่ง โดยจะเกี่ยวพันกับคุณภาพและปริมาณของความทรงจำ ถ้าประทับใจมากก็就会有ความทรงจำ จดจำได้มากและนาน เมื่อสร้างเป็นภาพลักษณ์อะไรขึ้นได้แล้ว ก็จะเป็นภาพลักษณ์ที่เจือจางได้ช้ากว่าการที่มีความประทับใจน้อย หรือไม่มีความประทับใจเลย

และไม่สอดคล้องกับดำรง พุฒตาล (2548: ง) ที่พบว่าจากข่าวในหนังสือพิมพ์พบว่า พฤติกรรมของสมาชิกรัฐสภาที่มาจากการเลือกตั้งชุด พ.ศ. 2543 - 2549 มีภาพลักษณ์ในทางลบมากกว่าสมาชิกรัฐสภาที่มาจากการแต่งตั้ง

ผู้วิจัยเห็นว่าสมาชิกรัฐสภาจะพึงตระหนักในด้านการดูแลภาพลักษณ์ของตนเองให้มาก แม้แต่โดยส่วนรวมมีปัญหา แต่ในฐานะบุคคลถ้าผลงานของสมาชิกรัฐสภาถูกประชาสัมพันธ์เผยแพร่ไปอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยแก้ไขในปัญหาส่วนนี้ได้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าโอกาสต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมนั้น บางครั้งส่งผลที่ดีต่อ ส.ว. ในอันที่จะช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ทางการเมืองที่ดี ถ้า ส.ว. รู้จักที่จะใช้ช่องทางนั้นให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการประเมินเพื่อหาช่องทางในการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมือง ถึงแม้ว่าการกระทำและผลงานของสว.นั้นจะยังยืดยาว แต่การที่ปล่อยให้ภาพลักษณ์ของ ส.ว. เป็นไปตามธรรมชาตินั้นเป็นการปิดกั้นโอกาสในการรับรู้และโอกาสในการตัดสินใจของประชาชน เพราะการสื่อสารจะสามารถลดความไม่เข้าใจของประชาชนที่มีต่อ ส.ว. ได้ นอกจากนี้ ส.ว. ควรมีกระบวนการส่งข่าวสารทางการเมืองเพื่อสร้างความประทับใจ ซึ่งจะเป็นพลังแฝงไปสู่พฤติกรรม ความนิยม และความรู้สึกที่ดีของประชาชน อีกทั้งยังช่วยให้เกิดภาพที่ชัดเจน และนำไปสู่การกำหนดพฤติกรรมที่ประชาชนควรกระทำในฐานะที่เป็นผู้ตัดสินใจที่แท้จริงภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

3.1.1 ข้อเสนอแนะสมาชิกรัฐสภาและทีมงาน สมาชิกวุฒิสภาสามารถใช้สื่อมวลชนเพื่อประชาสัมพันธ์ผลงานและสร้างชื่อเสียงให้กับตนเองได้ โดยมีการจัดการที่ดีสำหรับองค์กรเสียตั้งแต่แรกที่ได้รับการเลือกตั้ง มีการวางแผนการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองที่ดี มีการ

ดำเนินการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองที่ชัดเจน และมีการติดตามประเมินผลโครงการที่จัดทำอย่างสม่ำเสมอ เพื่อความก้าวหน้าทางการเมืองต่อไป

3.2 ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติการ

3.2.1 **เสนอให้สมาชิกรัฐสภา** จัดให้มีบุคลากรทางด้านการสื่อสารประจำอยู่ในทีมงานอย่างน้อย 1 คน เพื่อติดต่อประสานงานกับสื่อมวลชน

3.2.2 **ข้อเสนอแนะหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง** หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกรัฐสภา คือ รัฐสภา ควรจัดงบประมาณสนับสนุนสำหรับสมาชิกรัฐสภา เพื่อให้สมาชิกรัฐสภาได้ดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา เช่น ควรให้มีการเบิกค่าน้ำมันเพื่อการเดินทางไปเข้าร่วมกิจกรรมสำหรับระยะทางไม่เกิน 300 กิโลเมตร ทั้งนี้ควรมีการเบิกจ่ายตามจริงเป็นต้น

3.2.3 **ข้อเสนอแนะสื่อมวลชน** สื่อมวลชนต้องตระหนักถึงบทบาท และหน้าที่ของตนเอง รวมทั้งพยายามรักษาเส้นแบ่งระหว่างการเป็นผู้สื่อข่าวกับแหล่งข่าวไว้ให้ดี ไม่ก้าวล้ำไปจนไม่รู้ถึงความเหมาะสม เพราะความสัมพันธ์ที่มากเกินไปอาจจะมีผลกระทบต่อความเป็นกลางในการนำเสนอข่าวสารให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง และอาจทำให้สื่อมวลชนกลายเป็นสื่อของผู้ที่เกี่ยวข้องเฉพาะบุคคลไป

3.3 ข้อเสนอแนะในเชิงวิชาการ สำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

3.3.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสารเพื่อการสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองของนักการเมืองระดับชาติอื่นๆ เช่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และนักการเมืองในระดับท้องถิ่น

3.3.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการรับสารทางการเมืองของประชาชนทั้งในเขตกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด

3.3.4 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาพลักษณ์ในการทำหน้าที่ของสมาชิกรัฐสภา ในด้านการกลั่นกรองกฎหมาย การตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล การแต่งตั้ง และการถอดถอนบุคคลในองค์กรอิสระ

3.3.5 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของสมาชิกรัฐสภาจากมุมมองของประชาชน หรือกลุ่มองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง